

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
Інна ЧЕРНЕГА
«24» 04 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОГРАМИ І ПРОЄКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 23 «Соціальна робота»

Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»

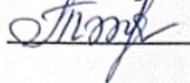
Освітня програма: «Економіка соціального забезпечення»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Економіка соціального забезпечення». Умань: Уманський НУС, 2024. 25 с.

Розробник: Тупчій Оксана Сергіївна, к.е.н, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 Оксана ТУПЧІЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «07» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 Сергій СОКОЛЮК
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від «08» серпня 2024 року

Голова Руслан МУДРАК
(підпис)

«08» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньо-професійної програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	дистанційна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 135		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 5	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітньо-професійна програма: «Економіка соціального забезпечення»	Лекції	
		30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Асинхронна робота	
		- год.	28 год.
		Самостійна робота	
77 год.	99 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять та самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 43 % - 57 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Економіка соціального забезпечення».

Метою дисципліни є надання знань з теорії та практики формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення, а також формування системи прикладних вмінь і компетентностей щодо використання методичного апарату та інструментарію соціального проєктування й впровадження програм соціального захисту та соціального забезпечення у практичну діяльність.

Завдання курсу:

- формування у здобувачів системи теоретичних знань щодо сутності та основних понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення»;
- вивчення принципів та механізмів реалізації соціальної політики держави;
- отримання знань щодо видів державних соціальних програм та оцінки їх фінансового забезпечення;
- виробити у здобувачів здатність розуміти особливості соціального проєктування та соціального прогнозування;
- здатність формувати теоретичні та практичні рекомендації щодо розробки програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення;
- забезпечити набуття навичок володіння методами та основними інструментами управління соціальними проєктами на всіх фазах життєвого циклу проєкту;
- уміння визначати проблеми впровадження програм та проєктів соціального захисту і соціального забезпечення в Україні та систематизувати напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення;
- набуття вміння проводити моніторинг і оцінку соціальних проєктів та програм у підвищенні якості соціальних послуг;
- уміння оцінювати ефективність соціальних проєктів та програм.

Мета курсу (інтегральна компетентність) – система теоретичних знань і прикладних вмінь та компетентностей щодо змісту, напрямів, принципів й механізмів функціонування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення як невід'ємної складової розвитку демократичної правової соціальної держави.

Предметом дисципліни є систематичний процес розробки, аналізу та управління програмами і проєктами соціального захисту та соціального забезпечення.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
-	Державна політика соціального захисту
-	Соціальний розвиток об'єднаних територіальних громад

Вивчення навчальної дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка соціального забезпечення» спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

«Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність розробляти і управляти проєктами.	ПРН 18	Розробляти та апробувати соціальні проєкти і технології.
ЗК 9	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН 14	Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
		ПРН 6	Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 2	Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	ПРН 11	Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.
		ПРН 12	Виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення.
СК 5	Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.	ПРН 9	Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної допомоги.
		ПРН 16	Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення
		ПРН 19	Проводити самостійні наукові дослідження, які характеризуються академічною цілісністю та оприлюднювати їх у формі наукових звітів (тез, статей, доповідей тощо).
СК 7	Здатність розробляти і впроваджувати програми соціального захисту населення.	ПРН 5	Проектувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ.
СК 13	Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій.	ПРН 11	Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Програми і проєкти соціального захисту та соціального

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	сутності понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення»;	лекція, практичне заняття, лекція-дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, робота в мікрогрупах	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, поточний контроль
1.2	основних принципів та механізмів реалізації соціальної політики держави;		
1.3	видів державних соціальних програм та механізмів їх фінансування;		
1.4	методики соціального проектування;		
1.5	особливостей прогнозування соціальних проектів;		
1.6	методів та основних інструментів управління соціальними проектами на всіх фазах життєвого циклу проекту;		
1.7	підходів до організації моніторингу соціальних проектів та програм;		
1.8	підходів до оцінювання ефективності соціальних проектів та програм.		
2	Уміння/навички:		
2.1	визначати проблеми впровадження програм та проектів соціального захисту і соціального забезпечення в Україні та систематизувати напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення;	лекція, практичне заняття, лекція-дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, робота в мікрогрупах	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, поточний контроль
2.2	формувати програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення громадян;		
2.3	управляти соціальними проектами на всіх фазах життєвого циклу проекту;		
2.4	проводити моніторинг і оцінку соціальних проектів та програм у підвищенні якості соціальних послуг;		
2.5	оцінювати ефективність соціальних проектів та програм.		
3	Комунікація:		
3.1	здатність застосовувати управлінські навички у соціальній сфері, зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, робота в мікрогрупах	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання конкретних задач і розгляд проблемних ситуацій, поточний контроль
3.2	презентація програм і проектів соціального захисту та соціального забезпечення.		
4	Відповідальність і автономія:		
4.1	демонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення чи надані пропозиції/рекомендації, які можуть впливати на соціальний розвиток України	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, робота в мікрогрупах	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання конкретних задач і розгляд проблемних ситуацій, поточний контроль

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 5	Проектувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ.	Лекція, практичне заняття, аналітична робота, індивідуальні консультації, кейс-метод, мозковий штурм, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних(написання есе) і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 6	Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.	Лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних(написання есе) і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 9	Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної допомоги.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, презентація планів, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 11	Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, презентація бізнес-плану, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 12	Виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення.	Лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 14	Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї	Лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання

	для розв'язання завдань професійної діяльності.	конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	есе) і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення	Лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 18	Розробляти та апробувати соціальні проекти і технології.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, мозковий штурм, кейс-метод, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 19	Проводити самостійні наукові дослідження, які характеризуються академічною цілісністю та оприлюднювати їх у формі наукових звітів (тез, статей, доповідей тощо).	Лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних(написання есе) і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального захисту та соціального забезпечення в умовах сучасного українського суспільства

Тема 1. Сутність й основні аспекти соціального захисту і соціального забезпечення в Україні

Сутність поняття «соціальний захист» та «соціальне забезпечення». Мета, функції соціального захисту та предмет права соціального забезпечення. Основні складові соціального захисту. Організаційна структура системи соціального захисту. Соціальні ризики як підстава виникнення у особи права на соціальне забезпечення.

Тема 2. Державна соціальна політика як основа забезпечення соціального розвитку України

Сутність соціальної політики. Мета, завдання та основні принципи соціальної політики. Механізми реалізації соціальної політики держави. Моделі соціальної політики.

Тема 3. Державні соціальні програми та особливості їх фінансування

Державні соціальні програми: види та зміст. Механізм фінансування державних соціальних програм. Оцінка фінансового забезпечення державних соціальних програм.

Тема 4. Теоретичні основи соціального проєктування

Сутність соціального проєктування. Етапи соціального проєктування. Стратегії проєктної діяльності. Методи й методики соціального проєктування.

Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту

Поняття прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ і процесів. Технологія соціального прогнозування. Прогнозування і проблема управління ризиками. Основні способи соціального прогнозування.

Змістовий модуль 2. Особливості розробки, формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення й напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні

Тема 6. Програми і проєкти соціального забезпечення громадян: проблеми та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні

Проблеми впровадження програм та проєктів соціального захисту і соціального забезпечення в Україні. Вплив війни на якість життя людей. Аналіз проблеми безробіття в Україні в аспекті соціально-економічної безпеки. Аналіз ринку праці та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Особливості функціонування центрів надання соціальних послуг. Програмний комплекс «Соціальна громада».

Тема 7. Practices of implementation of international and national projects and programs in the field of social security

The main problems of attracting and using international programs in Ukraine. Normative and legal regulation of international technical assistance. The role of local authorities. International and national donor organizations in the social sphere.

Тема 8. Формування та управління проєктами у соціальній сфері шляхом прийняття ефективних управлінських рішень

Сутність управління проєктами. Фази життєвого циклу проєкту. Структура і середовище проєкту. Учасники соціального проєкту. Формування проєкту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень.

Тема 9. Механізм розробки соціального проєкту

Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт. Аналіз ситуації, яка пов'язана з темою проєкту. Розробка та побудова «Дерева проблем». Розробка та побудова «Дерева цілей». Розробка соціального проєкту.

Тема 10. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів

Поняття моніторингу. Процедура моніторингу соціальних проєктів. Сутність та види оцінки соціальних проєктів. Роль моніторингу і оцінки соціальних проєктів та програм у підвищенні якості соціальних послуг.

Тема 11. Моніторинг і оцінка соціальних програм

Соціальна програма як організаційна форма соціальної роботи. Методика моніторингу і оцінка соціальної програми. Моніторинг реалізації та оцінка ефективності державних соціальних програм. Оцінювання ефективності регіональних соціальних програм.

**4. Структура навчальної дисципліни
«Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					дистанційна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	асинх	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1.										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального захисту та соціального забезпечення в умовах сучасного українського суспільства										
Тема 1. Сутність й основні аспекти соціального захисту і соціального забезпечення в Україні	12	2	2		8	12			2	10
Тема 2. Державна соціальна політика як основа забезпечення соціального розвитку України	12	2	2		8	12			2	10
Тема 3. Державні соціальні програми та особливості їх фінансування	12	2	2		8	12	1	1	2	8
Тема 4. Теоретичні основи соціального проєктування	12	2	2		8	12			2	10
Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту	12	2	2		8	12			2	10
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10	0	40	60	1	1	10	48
Змістовий модуль 2. Особливості розробки, формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення й напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні										
Тема 6. Програми і проєкти соціального забезпечення громадян: проблеми та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	10	2	2		6	10			2	8
Тема 7. Practices of implementation of international and national projects and programs in the field of social security*	13	4*	2*		7	13	1	1	2	9
Тема 8. Формування та управління проєктами у соціальній сфері шляхом прийняття ефективних управлінських рішень	10	2	2		6	10			2	8
Тема 9. Механізм розробки соціального проєкту	14	4	4		6	14			4	10
Тема 10. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів	14	4	4		6	14	1	1	4	8
Тема 11. Моніторинг і оцінка соціальних програм	14	4	4		6	14	1	1	4	8
Разом за змістовим модулем 2	75	20	18		37	75	3	3	18	51
Разом	135	30	28	0	77	135	4	4	28	99

*Заняття проводяться на англійській мові, залучено стейкхолдерів для спільного проведення аудиторних занять

**5. Теми практичних занять з навчальної дисципліни
«Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»**

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	дистанційна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального захисту та соціального забезпечення в умовах сучасного українського суспільства		
Тема 1. Сутність й основні аспекти соціального захисту і соціального забезпечення в Україні	2	-
Тема 2. Державна соціальна політика як основа забезпечення соціального розвитку України	2	-
Тема 3. Державні соціальні програми та особливості їх фінансування	2	1
Тема 4. Теоретичні основи соціального проєктування	2	-
Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту	2	-
Разом за змістовим модулем 1	10	1
Змістовий модуль 2. Особливості розробки, формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення й напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні		
Тема 6. Програми і проєкти соціального забезпечення громадян: проблеми та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	2	-
Тема 7. Practices of implementation of international and national projects and programs in the field of social security*	2*	1
Тема 8. Формування та управління проєктами у соціальній сфері шляхом прийняття ефективних управлінських рішень	2	-
Тема 9. Механізм розробки соціального проєкту	4	-
Тема 10. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів	4	1
Тема 11. Моніторинг і оцінка соціальних програм	4	1
Разом за змістовим модулем 2	18	3
Всього	28	4

*Заняття проводяться на англійській мові, залучено стейкхолдерів для спільного проведення аудиторних занять

**6. Теми асинхронних занять з навчальної дисципліни
«Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»**

Назва теми	Кількість годин
	дистанційна форма
МОДУЛЬ 1.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального захисту та соціального забезпечення в умовах сучасного українського суспільства	
Тема 1. Сутність й основні аспекти соціального захисту і соціального забезпечення в Україні	2
Тема 2. Державна соціальна політика як основа забезпечення соціального розвитку України	2
Тема 3. Державні соціальні програми та особливості їх фінансування	2
Тема 4. Теоретичні основи соціального проєктування	2
Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту	2
Разом за змістовим модулем 1	10
Змістовий модуль 2. Особливості розробки, формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення й напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	
Тема 6. Програми і проєкти соціального забезпечення громадян: проблеми та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	2
Тема 7. Practices of implementation of international and national projects and programs in the field of social security	2
Тема 8. Формування та управління проєктами у соціальній сфері шляхом прийняття ефективних управлінських рішень	2
Тема 9. Механізм розробки та соціального проєкту	4
Тема 10. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів	4
Тема 11. Моніторинг і оцінка соціальних програм	4
Разом за змістовим модулем 2	18
Всього	28

**7. Самостійна робота навчальної дисципліни
«Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»**

Перелік завдань для самостійного вивчення	Кількість годин	
	Денна форма	Дистанційна форма
МОДУЛЬ 1.		
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціального захисту та соціального забезпечення в умовах сучасного українського суспільства		
Тема 1. Сутність й основні аспекти соціального захисту і соціального забезпечення в Україні	8	10
Тема 2. Державна соціальна політика як основа забезпечення соціального розвитку України	8	10
Тема 3. Державні соціальні програми та особливості їх фінансування	8	8
Тема 4. Теоретичні основи соціального проєктування	8	10
Тема 5. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту	8	10
Разом за змістовим модулем 1	40	48
Змістовий модуль 2. Особливості розробки, формування програм і проєктів соціального захисту та соціального забезпечення й напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні		
Тема 6. Програми і проєкти соціального забезпечення громадян: проблеми та напрямки вдосконалення системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні	6	8
Тема 7. Practices of implementation of international and national projects and programs in the field of social security	7	9
Тема 8. Формування та управління проєктами у соціальній сфері шляхом прийняття ефективних управлінських рішень	6	8
Тема 9. Механізм розробки соціального проєкту	6	10
Тема 10. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів	6	8
Тема 11. Моніторинг і оцінка соціальних програм	6	8
Разом за змістовим модулем 2	37	51
Всього	77	99

8. Методи навчання

За основними дидактичними завданнями в рамках вивчення дисципліни використовуватимуться методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок. За джерелом знань використовуватимуться словесні, наочні та практичні методи навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів вищої освіти використовуватимуться проблемний, евристичний, дослідницький, репродуктивний методи навчання.

Навчання здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Основними формами навчання з дисципліни є читання лекцій, участь на

семінарських заняттях, виконання практичних завдань, індивідуальних завдань, самостійна робота.

В рамках вивчення дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» передбачено проведення:

– лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій використовується мультимедійний комплекс для наочного відображення представленого матеріалу;

– практичні та семінарські заняття передбачають засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок з формування стратегії розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Також, за необхідності, здійснюється тестування всіх здобувачів вищої освіти групи за відповідною темою. В кінці заняття викладач підсумовує виконану роботу і дає завдання для підготовки до наступного практичного заняття;

– самостійна робота здобувачів вищої освіти буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Вона полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, а також у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів при підготовці до практичних і семінарських занять та модульного і підсумкового контролю.

При вивченні дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» передбачено можливість широкого застосування дистанційних технологій навчання. Використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС регламентується положенням «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1909>.

У разі запровадження дистанційного навчання лекційні, практичні і семінарські заняття проводяться в форматі відеоконференції з використанням платформ: Zoom, Google Meet, Moodle тощо.

9. Методи контролю

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань здобувачів вищої освіти є активність і систематичність роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувач вищої освіти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» – 70. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях оцінюється в 2-3 балів:

а) відповідь / виконання практичних завдань – 1-2 бали:

б) змістовні доповнення при обговоренні питань на практичних заняттях – 1 бал.

2. Виконання окремих завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюється в 1 бал.

1. При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі вищої освіти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання письмово або з використанням платформи MOODLE.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0-8 балів.

За використання недозволених джерел і підказок здобувач вищої освіти отримує 0 балів.

Бали за додаткову роботу – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах – 1–10 балів; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції, участь у наукових заходах – 1–10 балів.

Виконання здобувачами вищої освіти завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок здобувач вищої освіти одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» здійснюється у формі екзамену.

На екзамен виноситься 2 теоретичних питання та ситуативне завдання. Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. За вірну відповідь на кожне із двох теоретичних питань нараховується 10 балів. За правильне рішення ситуаційного завдання додається ще 10 балів. Тобто максимально за екзамен можна отримати 30 балів.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В основу рейтингового оцінювання знань здобувачів вищої освіти закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку

може набрати здобувач вищої освіти за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при формі контролю «екзамен» з дисципліни «Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»
(денна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)												Бали за наукову роботу	Підсумковий контроль	Сума				
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											
	28 балів						32 бали											
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	Модульний контроль (8 балів)	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	Модульний контроль (8 балів)					
Кількість балів за видами робіт, всього:	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	4		4				
в т.ч.: активність на практичних заняттях	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3	3		3				
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1		1				
														10	30	100		

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при формі контролю «екзамен» з дисципліни «Програми і проєкти соціального захисту та соціального забезпечення»
(дистанційна форма навчання)**

Поточний (модульний контроль)												Бали за наукову роботу	Підсумковий контроль	Сума				
Кількість балів за змістовий модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											
	28 балів						32 бали											
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	Модульний контроль (8 балів)	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	Модульний контроль (8 балів)					
Кількість балів за видами робіт, всього:	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	4		4				
																10	30	100

в т.ч.: активність на практич- них і асинхрон- них заняттях	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3						
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

11. Методичне забезпечення

1. Тупчій О.С. Методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» денної та дистанційної форм навчання, Умань. 2024 р. 31 с.

2. Тупчій О.С. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1909>.

12. Рекомендована література

Базова

1. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.

2. Лазарева О.В. Соціально-економічний розвиток сільських територій: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.

3. Методичні рекомендації щодо проведення моніторингу та оцінки якості заходів національно-патріотичного виховання / за ред. О.В. Ярошенко; ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики». 2-е вид. Вінниця, 2020. 48 с.

4. Система соціального захисту в Україні: навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. О.О. Матрос. Умань: Візаві, 2021. 175 с.

5. Соціальне проектування: Курс лекцій; уклад. С.В. Коношенко. Слов'янськ: Видавництво Б.І. Маторіна, 2021. 39 с.

6. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 1. Соціальне планування та розвиток послуг. Посібник / О.Ю. Дацаківська та ін. Київ, 2021. 76 с.

7. Шинкарук В.Д., Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2022. 360 с.

Допоміжна

8. Мартинова Л. Б., Слободиська О.А. Система соціального захисту в забезпеченні розвитку людського потенціалу = Social protection system in ensuring the development of human potential. Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky. 2020. Vol. 8. №. 3. P. 151-155. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=28249.pdf>.

9. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Науково-практичні засади соціального проектування. Ефективна економіка. 2020. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7620>.
10. Міщенко Л. О., Міщенко Д. А. Система соціального партнерства на місцевому рівні як напрям розвитку соціально-культурної сфери в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 5. С. 16-20. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2019/5.pdf.
11. Павлюк Т. І., Демченко О. П. Соціальний захист – складова частина соціальної політики. Приазовський економічний вісник. 2019. № 2(13). С. 246-250. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=26525.pdf>.
12. Павлюк Т., Юрчик І. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. Економіка та суспільство. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1396/1346>.
13. Павлюк Т.І. Безробіття: причини його подолання. Молодий вчений. 2019. № 11 (75). С. 572-576. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27047.pdf>.
14. Павлюк Т. І. Забезпечення населення житловими субсидіями та дослідження державних субвенцій на надання житлових субсидій = Provision of housing subsidies to the population and research on state subsidies for the provision of housing subsidies. Ефективна економіка. 2023. № 6. 12 с. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=28987.pdf>.
15. Павлюк Т. І. Соціальний захист населення України. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 6(17). С. 277-281. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27687.pdf>.
16. Павлюк Т. І. Соціальні інновації у розвитку суспільства. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: матеріали XII Міжнар. бізнес-форуму, м. Київ, 22 берез. 2019 р. Київ, 2019. С. 99-100. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27805.pdf>.
17. Павлюк Т. І., Середницька Л. П. Соціальна підтримка та соціальні послуги внутрішньо переміщеним особам в умовах війни = Social Support and Social Services for Internally Displaced Persons in the Conditions of War. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 50. 8 с. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=28556.pdf>.
18. Павлюк Т. І., Юрчик І. Б. Перспективи удосконалення системи соціального захисту найбільш вразливих верств населення: закордонний досвід = Prospects for improving the social protection system of the most vulnerable sections of the population: foreign experience. Приазовський економічний вісник. 2022. Вип. 2(31). С. 88-94. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27903.pdf>.
19. Павлюк Т. І., Юрчик І. Б. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні = Social protection system of the most

vulnerable layers of the population in Ukraine. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 39. 9 с. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27904.pdf>.

20. Парубець О.М., Сугоняко Д.О. Концепція розвитку системи соціального захисту населення в умовах інформатизації економіки та суспільства. Підприємництво та інновації. 2019. № 10. С. 129-135. URL: <http://ejjournal.in.ua/index.php/journal/article/view/245/238>.

21. Пасічник Ю., Сукач О. Розвиток системи соціального захисту в Україні у контексті європейського вибору. Журнал європейської економіки. 2022. № 4. С. 457-481.

22. Пахомов А.В. До питання відшкодування шкоди особам, які постраждали під час ведення бойових дій. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 5. С. 208–212. URL: http://lsej.org.ua/5_2022/48.pdf.

23. Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2002 р. № 538-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538-2002-%D1%80#Text>.

24. Про затвердження Методики оцінки ефективності виконання Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 14 липня 2021 року № 2469. URL: <https://mms.gov.ua/molodizhna-politika/realizaciya-derzhavnih-program-u-sferi-molodi/derzhavna-cilova-socialna-programa-molod-ukrayini>.

25. Пеша І.В. Обґрунтування напрямів та завдань молодіжної роботи на рівні територіальної громади. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 155-160. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.19-20.155.

26. Тілікіна Н.В. Національні показники становища молоді як інструмент моніторингу й оцінки ефективності реалізації молодіжної політики в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 21. С. 111-121. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6884&i=17>

27. Соціологічні дослідження в молодіжній роботі. Навчально-методичний посібник для фахівців, які працюють з молоддю / О.Р. Артюх та ін. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2021. 90 с.

28. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 1. Соціальне планування та розвиток послуг. Збірка додатків / Дацаківська О.Ю., Криницька І.П., Максименко К.М. Київ, 2021. 116 с.

29. Соколюк С.Ю., Чернега І.І., Жарун О.В., Коротеєв М.А., Тупчій О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2021. Вип. 98. Ч 2. Економічні науки. С. 203-211.

30. Тілікіна Н.В., Пеша І.В. Моніторинг та оцінка в соціальній і молодіжній сферах на національному та регіональному рівнях. Державна сімейна та молодіжна політика: законодавство, методи та практики. №2 (2). 2022. С. 70-87. URL: https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Simejna_molodizhna_politika_-2-70-87.pdf

31. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротеєв М.А., Тупчій О.С. Аналіз проблеми безробіття в Україні в аспекті соціально-економічної безпеки.

Збірник наукових праць Уманського НУС. 2022. Вип. 100. Ч. 2. Економічні науки. С. 170-178.

32. Юрчик Г., Давидчук Б. Особливості соціального захисту сімей в Україні. Україна: аспекти праці. 2019. № 2. С. 25-34.

33. S. Y. SOKOLYUK, O. T. PROKOPCHUK, I. I. CHERNEHA, O. S. TUPCHIY, O. V. ZHARUN, M. A. KOROTIEIEV. ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND DIRECTIONS FOR IMPROVING THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL SECURITY IN UKRAINE. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2024. Вип. 104. Ч. 2. Економічні науки. С. 202-212.

34. V. ULANCHUK, S. SOKOLYUK, O. ZHARUN, I. CHERNEHA, M. KOROTIEIEV, O. TUPCHIY, N. BLENDА. IMPACT OF WAR ON THE QUALITY OF PEOPLE'S LIFE. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2023. Вип. 103. Ч. 2. Економічні науки. С. 29-39.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України URL : <https://ukrstat.gov.ua/>
2. Державна служба зайнятості України URL : <http://www.dcz.gov.ua>
3. Державна служба України з питань праці URL : <https://dsp.gov.ua/>
4. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України URL:<https://idss.org.ua/>
5. Міжнародна організація праці (МОП) URL :www.ilo.org.
6. Міністерство соціальної політики України URL :<https://www.msp.gov.ua/>
7. Human Development Reports URL :. <https://hdr.undp.org/>

13. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Програми і проекти соціального захисту та соціального забезпечення» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО) відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB>); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>); Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/npO1>); Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/BWV3>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, платформи онлайн-курсів, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги,

майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>

14. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувача вищої освітим настійно рекомендується користуватися належними

академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/D1iS>) та Кодексом академічної доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>).

15. Зміни у робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік

1. В розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).

2. Внесено зміни у робочу програму у зв'язку із започаткуванням дистанційної форми навчання.

3. Оновлено змістове наповнення тем навчальної дисципліни.

4. Оновлено перелік рекомендованої літератури.

5. Оновлено методичне забезпечення.